

STRUČNÝ SPRIEVODCA KATALÓGOM PODPORNÝCH OPATRENÍ ZÁKLADNÉ ŠKOLY A STREDNÉ ŠKOLY

Pomocou podporných
opatrení sa každá žiačka alebo
žiak môže plnohodnotne zapojiť
do výchovy, vzdelávania a rozvíjať
tak svoje vedomosti, zručnosti
a schopnosti.

www.podporneopatrenia.minedu.sk

a) POSKYTOVANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA NA ZÁKLADE ÚPRAVY CIEĽOV, METÓD, FORIEM A PRÍSTUPOV VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Hlavným cieľom podporného opatrenia je poskytovať individualizovanú podporu a prispôsobenie výchovno-vzdelávacej činnosti s cieľom zabezpečiť optimálne prostredie, ktoré rešpektuje jedinečnosť žiaka a prispôsobuje sa jeho potrebám.
- Podporné opatrenie je členené na základe možných vývinových a psychosociálnych oslabení. Oslabením sa rozumie znížená schopnosť, zručnosť alebo funkčnosť, napríklad vykonávať pohyb, sústrediť sa, zmyslovo prijímať a spracúvať informácie a podobne.
- Úpravy cieľov zahŕňajú prácu s diferencovaním cieľov vzhľadom na schopnosti žiaka.
- Úpravy metód sa týkajú napríklad práce s učebným materiálom, rôznych spôsobov kladenia/odpovedania na otázky, foriem diskusií, tvorby kooperatívnych skupín, hrania rolí, projektov, bádateľských a výskumných aktivít žiakov a sebahodnotenia.
- Úpravy foriem vo výchove a vzdelávaní zahŕňajú dieferencovanie rôznych foriem práce ako skupinovú či individuálnu. Formy možno diferencovať aj na základe rôznych iných kritérií, napríklad podľa typov edukačného prostredia.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci bez rozdielu, zvlášť žiaci s krátkodobými alebo dlhodobými oslabeniami v oblasti pohybových schopností, zmyslového vnímania, kognitívnych schopností a exekutívnych funkcií, v oblasti komunikačnej schopnosti, sociálnych zručností, emocionality a sebaobsluhy a autonómie, žiaci s nadaním.

Žiaci zažívajúci neštandardnú/nepriaznivú rodinnú situáciu s možným vplyvom na emocionálne prežívanie či vzdelávanie, po dlhodobejšej absencii, po traumatickom zážitku a podobne, na základe identifikácie individuálnych potrieb pedagogickým zamestnancom alebo odborným zamestnancom.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent., vychovávateľ v špeciálnom výchovnom zariadení.

b) POSKYTOVANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA NA ZÁKLADE ÚPRAVY OBSAHU VÝCHOVY A VZDELÁVANIA A HODNOTENIA VÝSLEDKOV DOSIAHNUTÝCH DEŤMI ALEBO ŽIAKMI VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Podporné opatrenie si vyžaduje dôkladnú identifikáciu a pochopenie potrieb a vývinových špecifik žiaka. Spolupráca medzi pedagogickými zamestnancami, školským podporným tímom, rodinami, zákonnými zástupcami, zamestnancami zariadenia poradenstva a prevencie a ďalšími relevantnými zainteresovanými stranami je nevyhnutná.
- Podporné opatrenie je preto členené na základe možných vývinových a psychosociálnych oslabení. Oslabením sa rozumie znížená schopnosť, zručnosť alebo funkčnosť, napríklad vykonávať pohyb, sústrediť sa, zmyslovo prijímať a spracúvať informácie a podobne.
- Oslabenie môže mať dočasný alebo aj trvalý charakter.
- Úpravy obsahu výchovy a vzdelávania sú zámerne a systematicky navrhované na podporu a rozvoj žiakov, pričom cieľom je posilniť a podporovať ich motiváciu a schopnosti. Je dôležité, aby úpravy vo vyučovaní a hodnotení a úpravy obsahu vzdelávania, v zmysle redukcie alebo nahradenia, boli realizované až po vyčerpaní všetkých iných možností.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Cieľovou skupinou sú deti/žiaci s krátkodobým alebo dlhodobým oslabením v oblasti pohybových schopností, zmyslového vnímania, kognitívnych schopností a exekutívnych funkcií, v oblasti komunikačnej schopnosti, sociálnych zručností, emocionality a sebaobsluhy a autonómie a žiaci so všeobecným intelektovým nadaním.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent.

c) ZABEZPEČENIE ČINNOSTÍ NA ROZVOJ POHYBOVEJ SCHOPNOSTI, ZMYSLOVÉHO VNÍMANIA, KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI, KOGNITÍVNEJ SCHOPNOSTI, SOCIÁLNO-KOMUNIKAČNÝCH ZRUČNOSTÍ, EMOCIONALITY A SEBAOBSLUHY

O čom je podporné opatrenie?

- Podporné opatrenie je zamerané na zmierňovanie alebo odstraňovanie prekážok žiaka počas výchovno-vzdelávacej činnosti s cieľom zabezpečiť rozvoj jeho schopností alebo osobnosti prostredníctvom intervencií.
- Podporné opatrenie sa môže zameriavať na rozvoj a podporu jednej z uvedených oblastí, alebo na rozvoj a podporu viacerých oblastí súčasne:
 - rozvoj a podpora pohybových schopností;
 - rozvoj a podpora zmyslového vnímania;
 - rozvoj a podpora kognitívnych schopností;
 - rozvoj a podpora komunikačnej schopnosti;
 - rozvoj a podpora sociálno-komunikačných zručností;
 - rozvoj a podpora emocionality;
 - rozvoj a podpora sebaobsluhy.
- Podporné opatrenie môže byť chápané ako súbor špecificky zameraných výchovno-vzdelávacích činností a odborne poskytovaných aktivít rešpektujúcich potreby žiakov v školách a školských zariadeniach.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci podľa potreby, stavu identifikovaných ťažkostí alebo oslabení.

K podpornému opatreniu je dostupný sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- školský špeciálny pedagóg, odborní zamestnanci školy.
- V odôvodnených prípadoch pedagogickí zamestnanci s metodickou podporou odborných zamestnancov zo zariadení poradenstva a prevencie.

e) ZABEZPEČENIE POSKYTOVANIA KURZU VYUČOVACIEHO JAZYKA ŠKOLY ALEBO INEJ PODPORY PRI OSVOJOVANÍ SI VYUČOVACIEHO JAZYKA ŠKOLY

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je zlepšiť jazykové kompetencie žiakov vo vyučovacom jazyku školy prostredníctvom podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy u žiakov, ktorých materinský jazyk sa líši od vyučovacieho jazyka školy, ktorú navštevujú a u žiakov, ktorých znalosť vyučovacieho jazyka školy je nižšia ako veku primeraná znalosť vyučovacieho jazyka školy.
- Jazykový kurz a jazyková podpora má žiakom zabezpečiť rýchlejšie osvojenie si vyučovacieho jazyka školy.
- Podpora osvojovania si vyučovacieho jazyka školy sa realizuje integrovane v rámci vzdelávacích oblastí podľa školského vzdelávacieho programu.
- Činnosti v rámci podporného opatrenia sa sústreďujú na základnú sociálnu komunikáciu žiaka v spojení s určitým konaním (v bežnej sociálnej komunikácii, v hre).
- Súčasťou vzdelávacích aktivít je vizualizácia vzdelávacieho obsahu (obrázky, fotografie, pojmové mapy, miniatúry, reálne predmety a pod.).

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci s potrebou podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy, ktoré majú odlišný materinský jazyk od vyučovacieho jazyka školy, alebo pre žiakov cudzincov podľa § 146 školského zákona.

K podpornému opatreniu je dostupný sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent. Jazykové kurzy pre žiakov cudzincov môže organizovať iná právnická alebo fyzická osoba po získaní akreditácie (§ 146 ods. 6 školského zákona).

f) ZABEZPEČENIE DOUČOVANIA ALEBO CIELENÉHO UČENIA NA DOSIAHNUTIE NAJvyššieho INDIVIDUÁLNEHO KOGNITÍVNEHO POTENCIÁLU DIEŤAŤA ALEBO ŽIAKA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je prostredníctvom kvalitného a dostupného doučovania v hodinách mimo vyučovania v stanovenom rozsahu zlepšovať vedomosti a zručnosti žiakov a eliminovať riziko opakovania ročníka a predčasného ukončenia vzdelávania žiakov.
- Podporné opatrenie možno realizovať tiež prostredníctvom cieleného učenia. Cielené učenie je proces, pri ktorom sa zameriavame na konkrétny cieľ alebo výsledok vzdelávania.
- Očakávaný výsledok je vopred konkrétne stanovený, môže to byť napríklad zvládnutie novej zručnosti, porozumenie komplexnému konceptu alebo pripravenosť na skúšku.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci:

- neprospievajúci z aspoň jedného povinného alebo povinne voliteľného vyučovacieho predmetu na polročnom hodnotení alebo koncoročnom hodnotení;
- nehodnotení z aspoň jedného povinného alebo povinne voliteľného vyučovacieho predmetu na polročnom alebo koncoročnom hodnotení;
- s výraznými ťažkosťami s dosahovaním stanovených vzdelávacích štandardov v jednej alebo viacerých vzdelávacích oblastiach krátkodobého charakteru, ak ich potreba vznikla v dôsledku dlhodobej neprítomnosti na vyučovaní zo zdravotných dôvodov potvrdených lekárom;
- pripravujúci sa na komisionálne skúšky v stredných odborných.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, vychovávateľ v ŠKD, pedagogický asistent alebo v prípade potreby školský špeciálny pedagóg alebo iné osoby na základe zmluvného vzťahu so zamestnávateľom.

g) SKVALITNENIE PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA DETÍ A ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

O čom je podporné opatrenie?

- Na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia ministerstvo školstva poskytuje školám finančný príspevok.
- Príspevok na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie, môže byť použitý na úhradu nákladov na:
 - osobné náklady pedagogického asistenta alebo sociálneho pedagóga;
 - vybavenie didaktickou technikou a učebnými pomôckami;
 - účasť na aktivitách podľa § 30 ods. 6 školského zákona;
 - zabránenie prenosu nákazy prenosného ochorenia;
 - príplatok za prácu so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia podľa § 2 písm. o) školského zákona.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- riaditeľ školy zabezpečí pôsobenie pedagogického asistenta, sociálneho pedagóga alebo sociálneho pracovníka.

h) ZABEZPEČENIE VZDELÁVANIA SA VO VYUČOVACOM PREDMETE ALEBO VO VZDELÁVACEJ OBLASTI VO VYŠŠOM ROČNÍKU

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je zabezpečiť možnosť navštevovať predmet vo vyššom ročníku v prípade, ak žiak v danom vyučovacom predmete preukázal vedomosti a spôsobilosti nad rámec cieľov pre daný ročník podľa školského vzdelávacieho programu.
- Žiakom s nadaním je potrebné vo výchovno-vzdelávacom procese zabezpečiť prístup, ktorý umožní realizovať a rozvinúť ich potenciál, a tým obohatiť ich osobnosť.
- U žiakov je významný individuálny prístup, aplikácia špeciálnych metód a upravené kurikulum (obsah učiva jednotlivých predmetov sa rozširuje, prehľbuje a obohacuje), ako aj úprava organizačných foriem.
- Žiaci s intelektovým nadaním nepotrebujú na splnenie vzdelávacích štandardov toľko času ako žiaci bez intelektového nadania, preto je možné rozšírenie vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov súvisiacich s ich intelektovým nadaním.
- Žiaci s intelektovým nadaním môžu absolvovať niektoré vyučovacie predmety vo vyššom ročníku.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci s intelektovým nadaním.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ.

i) ZABEZPEČENIE OSOBITNÝCH FORIEM KOMUNIKÁCIE DIEŤAŤA SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM ALEBO ŽIAKA SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM SO ŠKOLOU ALEBO SO ŠKOLSKÝM ZARIADENÍM

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom je zabezpečiť žiakom so zdravotným postihnutím, ktoré to potrebujú a vtedy, kedy to potrebujú, vhodné formy komunikácie, ktoré sú odlišné od bežne používaných foriem komunikácie v procese výchovy a vzdelávania.
- Zároveň sem patrí aj poskytnutie tlmočenia z posunkového jazyka do hovoreného jazyka a naopak a/alebo z posunkovanej slovenčiny do hovoreného jazyka.
- Podporné opatrenie vyžaduje dôkladnú identifikáciu jednotlivých potrieb, schopností, vývinových špecifik a bariér v komunikácii u žiaka so zdravotným postihnutím.
- Medzi osobitné formy komunikácie zaraďujeme najmä posunkový jazyk, Braillovo písmo, posunkovú komunikáciu, prstové znaky, augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu.
- Patrí sem aj odzveranie, simultánny preklad, prepis hovoreného slova do písaného textu, titulkovanie, audiokomentáre, zvukové knihy, ľahko čitateľný text, prípadne aj ďalšie vhodné špecifické formy, spôsoby a prostriedky komunikácie.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci so zdravotným postihnutím, ktoré pri komunikácii so školou v procese výchovy a vzdelávania čelia rečovej, jazykovej, komunikačnej a/alebo informačnej bariére z dôvodu zdravotného postihnutia. Stav môže byť spôsobený viacerými poruchami, poškodeniami, obmedzeniami alebo ochoreniami

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec školy, tlmočník posunkového jazyka, alebo iný odborný zamestnanec zabezpečujúci osobitný spôsob komunikácie.

j) ČINNOSŤ NA PODPORU SOCIÁLNEHO ZARADENIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je v školách vytvoriť emocionálne bezpečné prostredie, v ktorom sa všetci žiaci cítia oceňované, rešpektované a majú rovnaké príležitosti uspieť, čo vedie k vyššej angažovanosti žiakov.
- Podstatou je, aby každá žiačka alebo žiak, bez ohľadu na pohlavie, etnický pôvod, náboženstvo, zdravotné znevýhodnenie, sexuálnu orientáciu, sociálno-ekonomické postavenie a iné osobné charakteristiky či potreby, bolo súčasťou všetkých aspektov života školy.
- Sociálne zaradenie nie je len o tolerovaní odlišností; ale ide o aktívne prijatie a zaradenie každého žiaka do štruktúry školy.
- Je to dlhodobý proces, ktorý zahŕňa odstraňovanie bariér, ktoré bránia určitým skupinám plne sa zapojiť do spoločnosti. Bariérou môže byť diskriminácia, predsudky, nerovnaký prístup k zdrojom a príležitostiam a iné.
- Sociálne zaradenie zdôrazňuje dôležitosť uznávania a podpory rozmanitosti a pocitu spolupatričnosti pre všetkých členov komunity.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Pre všetkých žiakov, s dôrazom na tie, u ktorých môže nastať problém so sociálnym zaradením.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec, školský podporný tím, iné osoby na základe zmluvy.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

K) ČINNOSŤ NA PODPORU PREDCHÁDZANIA UKONČENIA ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY V NIŽŠOM AKO POSLEDNOM ROČNÍKU ZÁKLADNEJ ŠKOLY ALEBO STREDNEJ ŠKOLY

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť žiakovi v riziku takú podporu, aby bola naplnená jeho potreba úspechu a eliminovať predčasné ukončenie školskej dochádzky.
- Je možné realizovať celý rad aktivít na podporu prevencie pred ukončením školskej dochádzky pred posledným ročníkom základného vzdelania.
- Predčasné ukončenie školskej dochádzky má ďalekosiahle dôsledky pre jednotlivcov, komunity a našu spoločnosť ako celok.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Pre všetkých žiakov v riziku školského neúspechu alebo predčasného ukončenia školskej dochádzky. Sú to napríklad:

- žiak opakujúci ročník;
- žiak s výrazne zhoršeným prospechom oproti minulému štvrťroku v konkrétnom vyučovacom predmete;
- žiak so zvýšeným počtom vymeškaných neospravedlnených hodín oproti priemeru daného ročníka;
- žiak, ktorý je z rodiny v hmotnej núdzi;
- žiak so zdravotným znevýhodnením;
- žiak so sklonom k samotárstvu, nezaujmu, apatii, úzkosti;
- a iné...

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola,
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent alebo školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec alebo školský podporný tím alebo iné osoby na základe zmluvy.

I) ŠPECIALIZOVANÉ KARIÉROVÉ PORADENSTVO

O čom je podporné opatrenie?

- Kariérový vývin je celoživotný proces, ktorý je súčasťou sebarozvoja jednotlivca. Zahŕňa v sebe organizované a plánovité úsilie hľadať vhodné povolanie, ktoré mu bude prinášať uspokojenie.
- Podporné opatrenie nadväzuje na kariérové poradenstvo a kariérové intervencie v rámci kariérovej výchovy a poradenstva, ktoré sú poskytované všetkým žiakom školy.
- Pomáha preklenúť ťažkosti v získavaní informácií a zručností v oblasti kariérového vývinu.
- Pri výbere vhodných cieľov, metód a prístupov je nevyhnutné rešpektovať všetky potreby žiaka (vrátane špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb), rešpektovať úroveň jeho kognitívnych funkcií, úroveň schopnosti porozumieť jazykovej informácii, úroveň osvojenia si jazyka školy a mnohé iné relevantné premenné.
- Neoddeliteľnými súčasťami špecializovaného kariérového poradenstva sú kariérové posudzovanie, kariérová diagnostika a identifikácia vplyvu sociokultúrneho prostredia.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Podporné opatrenie je určené najmä tým žiakom, u ktorých je zvýšené riziko predčasného ukončovania školskej dochádzky, žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, žiakov so zdravotným postihnutím, žiakov s akýmkoľvek bariérami vo vzdelávacej dráhe.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- pedagogický zamestnanec v kariérovej pozícii kariérový poradca alebo odborný zamestnanec v kariérovej pozícii kariérový poradca, alebo odborný zamestnanec zariadenia poradenstva a prevencie.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

m) ZABEZPEČENIE PÔSOBNIA PEDAGOGICKÉHO ASISTENTA V TRIEDE

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom je vyrovnávať príležitosti žiakov a pomoc pri prekonávaní bariér v ich výchove a vzdelávaní prostredníctvom pôsobenia pedagogického asistenta.
- Náplň práce určuje riaditeľ školy v súlade s platnou legislatívou a s kompetenciami pedagogického asistenta ako pedagogického zamestnanca a náplň poskytovania podporného opatrenia je totožná s náplňou práce pedagogického asistenta, ktorý podporné opatrenie realizuje.
- V priebehu výchovno-vzdelávacej činnosti napríklad pomáha vytvárať podporujúcu a priateľskú atmosféru s rešpektujúcimi vzťahmi, demokratickými pravidlami a tímovou spolupracou.
- Asistuje s porozumením inštrukcie zadaných úloh (podľa potreby žiaka v preferovanej forme komunikácie), pomáha pri narábaní, údržbe, nasadzovaní a skladaní zdravotných pomôcok, ako sú barle, vozíky, načúvacie prístroje a mnohé iné.
- Vyššie uvedené príklady činností pedagogický asistent nevykonáva v plnom rozsahu v každej skupine žiakov.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci zo skupiny (triedy), v ktorej pedagogický asistent pôsobí, na základe aktuálnych potrieb žiačky alebo žiaka.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- pedagogický asistent.

n) POSKYTOVANIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť žiakovi so špecifickou zdravotnou diagnózou potrebnú zdravotnú starostlivosť, ktorá je nevyhnutná v čase jeho pobytu v škole.
- Zdravotná starostlivosť je poskytovaná v súlade so štandardnými diagnostickými a terapeutickými postupmi napríklad prostredníctvom nasledovných činností:
 - sledovanie a posudzovanie zdravotného stavu žiaka;
 - meranie, posudzovanie a zaznamenávanie vitálnych funkcií;
 - aplikovanie liekov všetkými dostupnými formami;
 - odoberanie biologického materiálu;
 - orientačné vyšetrenie krvi pomocou glukomera;
 - podávanie stravy sondou alebo cez gastrotómiu;
 - hodnotenie stavu výživy;
 - dohliadanie nad dodržiavaním dietetického stravovania žiaka v škole;
 - starostlivosť o optické pomôcky (napríklad okuliare), protézy a pod.;
 - podpora pri starostlivosti o sluchové pomôcky (načúvacie prístroje, kochleárne implantáty);
 - poskytovanie 1. pomoci pri akútnych záchvatoch, hypoglykémii, alergických reakciách a pod.;
 - realizácia opatrení na predchádzanie prenosných ochorení.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, ktorým z ich zdravotného stavu a/alebo zdravotného znevýhodnenia vyplýva potreba zdravotnej starostlivosti počas pobytu v škole.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- zdravotnícky pracovník (podľa § 152a školského zákona).

o) ZABEZPEČENIE SEBAOBSLUŽNÝCH ÚKONOV PODĽA OSOBITNÉHO PREDPISU 80C) V ČASE VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je zabezpečiť sebaobslužné úkony žiačky a žiakovi počas výchovno-vzdelávacej činnosti podľa jeho potrieb a v súlade s prílohou č. 4 Zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Ide o nasledovné oblasti činností: osobná hygiena, stravovanie a dodržiavanie pitného režimu, vyprázdňovanie, obliekanie, vyzliekanie, mobilita, motorika, dodržiavanie liečebného režimu.
- Rozsah je nutné prispôbiť potrebám žiaka a podmienkam školy. Pri voľbe rozsahu a intenzity poskytovania sa zohľadňuje najmä vek žiaka, dostupnosť a bezpečnosť prostredia a služieb dostupných v škole.
- Niektorí žiaci môžu potrebovať neustálu starostlivosť, zatiaľ čo iné budú potrebovať pomoc najmä pri presunoch alebo pri používaní toalety.
- Maximálny rozsah je zabezpečenie podporného opatrenia počas celej výchovno-vzdelávacej činnosti v škole.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, ktoré majú obmedzenia vo vykonávaní sebaobslužných úkonov.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- osobný asistent, pomocný vychovávateľ, rodičovský asistent alebo nepedagogický zamestnanec zabezpečujúci sebaobslužné úkony.

p) POSKYTNUTIE ŠPECIÁLNYCH EDUKAČNÝCH PUBLIKÁCIÍ A KOMPENZAČNÝCH POMÔCOK

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom je stimulovať aktivitu žiaka a zvyšovať jeho motiváciu v učení sa využívaním špeciálnych edukačných publikácií (v printovej, zvukovej, elektronickej alebo inej forme, napríklad v reliéfno-bodovom písme) a špeciálnych kompenzačných pomôcok.
- Špeciálne učebné a kompenzačné pomôcky majú za cieľ zabezpečiť prekonanie bariér pri dosahovaní optimálneho výsledku vo výchovno-vzdelávacej činnosti, efektívne a samostatne umožniť žiakovi zažívať úspech pri nadobúdaní vedomostí, zručností a spôsobilostí a eliminovať potrebu ďalšej asistencie zo strany okolia.
- Po zabezpečení špeciálnej edukačnej publikácie či kompenzačnej pomôcky je nutné žiaka zaučiť ako efektívne, bezpečne a podľa možnosti samostatne s publikáciou či pomôckou narábať.
- V niektorých situáciách môže byť nutná aj komunikácia a poučenie pre zákonných zástupcov.
- Pri výbere pomôcok sa vychádza zo zoznamu špeciálnych učebných a kompenzačných pomôcok aktualizovaného na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, pre ktorých je nástrojom k dosiahnutiu cieľov výchovno-vzdelávacej činnosti kompenzačná a špeciálna edukačná pomôcka, ako aj špeciálne edukačné publikácie. Spravidla ide o žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent alebo školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec alebo školský podporný tím.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

q) ZABEZPEČENIE ÚPRAVY PRIESTOROV ŠKOLY URČENÝCH NA PODPORU VNÍMANIA A NADOBÚDANIE ZRUČNOSTÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je vytvoriť v školách priestor a podmienky s dlhodobým efektom na rozvoj rôznych oblastí vývinu; na rehabilitáciu, oddych a relaxáciu pod odborným vedením napríklad na bezpodnetový oddych; na stimuláciu zmyslového vnímania; na nadobúdanie zručností spojených s využívaním kompenzačných a špeciálno-edukačných pomôcok.
- Potrebné je zabezpečiť izolované miestnosti alebo prispôbiť časti miestností s cieľom vytvorenia priestoru na podporu zmyslového vnímania, elimináciu vnútornej tenzie, uspokojenie vnútorných potrieb žiaka alebo podporu kognitívnych schopností a manuálnych zručností žiakov.
- Miestnosti zamerané na spomínaný účel sú napríklad:
 - multisenzorické miestnosti;
 - bezpodnetové miestnosti;
 - relaxačný kútik;
 - miestnosti na nadobúdanie zručností spojených s využívaním kompenzačných a špeciálno-edukačných pomôcok;
 - miestnosť pre špeciálneho pedagóga a odborného zamestnanca;
 - miestnosť pre zdravotnú sestru.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, pre ktoré je nástrojom dosiahnutia výchovno-vzdelávacích cieľov využitie možností miestnosti alebo časti miestnosti, najmä žiaci so zdravotným znevýhodnením.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- riaditeľ školy - zabezpečí miestnosť alebo konkrétnu časť miestnosti, ktorú môžu žiaci využívať pod vedením pedagogických a odborných zamestnancov školy alebo školského podporného tímu; miestnosť špeciálno-pedagogickej podpory si môže škola vytvoriť podľa vlastných možností a potrieb, ktoré identifikuje v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie.

r) ODSTRANOVANIE FYZICKÝCH BARIÉR V PRIESTOROCH ŠKOLY ALEBO ŠKOLSKÉHO ZARIADENIA A ORGANIZAČNÝCH BARIÉR PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného je odstrániť bariéry (najmä fyzické) a sprístupniť vzdelávanie a školské prostredie pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a ostatných žiakov tak, aby zodpovedali ich výchovno-vzdelávacím potrebám.
- Primerané úpravy majú byť v súlade s legislatívou a ďalšími usmerneniami a metodickými materiálmi (najmä Manuálom debarierizácie škôl a školských zariadení, 2022) navrhnuté a realizované tak, aby podporovali začleňovanie žiakov počas celého procesu výchovy a vzdelávania.
- Manuálom debarierizácie škôl a školských zariadení je dostupný na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.
- Manuál je založený na holistickom prístupe, ktorý zabezpečuje plnú participáciu žiaka na živote školy (t. j. definuje štandardy, ktoré vytvárajú inkluzívny priestor).
- Pri budovaní nových škôl sa uplatňuje univerzálne navrhovanie a univerzálny dizajn.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci so zdravotným znevýhodnením a ostatní žiaci, ktorým vyvstane potreba eliminácie rôznych druhov bariér - psychických, fyzických, technologických, informačných, komunikačných a pod.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- riaditeľ školy.

s) ZABEZPEČENIE DIÉTNEHO STRAVOVANIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť priestor v zariadeniach školského stravovania aj pre stravovanie žiakov so zdravotnými obmedzeniami tak, aby ich pobyt v školách bol rovnocenný s ostatnými deťmi.
- Diétna strava v zariadení školského stravovania je nevyhnutná pre žiakov s vybranými diagnózami (napríklad cukrovka, potravinové alergie a podobne).
- Podávanie diétnej stravy umožní týmto žiakom účasť aj na popoludňajších výchovno-vzdelávacích aktivitách, posilní ich socializáciu a má priaznivý vplyv na zamestnanosť ich rodičov.
- Diétne stravovanie je rozdelené do troch skupín na základe 3 druhov diét:
 - šetriaca - pri ochoreniach tráviaceho traktu, pri obezite;
 - diabetická - pri zvýšenej hladine krvného cukru – cukrovke;
 - bezgluténová (bezlepková) – pri poruche vstrebávania lepku.
- Pri zabezpečovaní podporného opatrenia je potrebné upozorniť, že stravovanie týchto žiakov si vyžaduje osobitný prístup s posúdením ošetrojúceho lekára.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci s potravinovou intoleranciou a diagnózou vyžadujúcou diétnu stravu.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- zariadenie školského stravovania (podľa § 145a ods. 2 písm. s) školského zákona).

Kto poskytuje:

- kuchár.

t) PREVENCIA NA PODPORU FYZICKÉHO ZDRAVIA, DUŠEVNÉHO ZDRAVIA A PREVENCIA VÝSKYTU RIZIKOVÉHO SPRÁVANIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je systematicky posilňovať schopnosti žiakov, ktoré majú priamy vplyv na ich optimálny zdravý vývin a formovanie primeraných postojov v oblasti fyzického a duševného zdravia a vedú k znižovaniu prejavov a výskytu rizikového správania.
- Cieľom opatrenia je tiež predchádzať vzniku poruchy duševného a fyzického zdravia u žiakov prostredníctvom realizovania podporných aktivít zameraných na rozvoj ich subjektívnej pohody (psychickej, sociálnej a fyzickej). Programy a aktivity na podporu fyzického zdravia sa zameriavajú na podporu primeranej fyzickej kondície žiaka, zdravého životného štýlu, starostlivosti o fyzické zdravie a bezpečnosti.
- Programy a aktivity sa zameriavajú najmä na posilnenie úspešnej adaptácie žiaka na školu, posilnenie schopnosti sebaznania a sebahodnotenia, schopnosti kritického myslenia, rozvíjanie pozitívnych vzťahov v triede a s ostatnými účastníkmi výchovno-vzdelávacej činnosti a posilnenie schopnosti zvládať psychicky náročné situácie (napr. rovesnícky konflikt, vyrovanie sa s úspechom alebo neúspechom a pod.).
- Programy a aktivity na prevenciu rizikového správania sa zameriavajú na formovanie žiaduceho postoja žiaka k rizikovému správaniu, v prípade výskytu rizikového správania, na eliminovanie, odstránenie jeho prejavov. Významný priestor sa venuje programom zameraným na prevenciu šikany.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci školy.

K podpornému opatreniu je dostupný sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- bez vyjadrenia.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- školský podporný tím, odborný zamestnanec, pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec zariadenia poradenstva a prevencie alebo externý subjekt.

u) KRÍZOVÁ INTERVENCIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť žiakom odbornú starostlivosť zameranú na špecifické obdobie v ich živote po krízovej udalosti.
- Krízová intervencia predstavuje podpornú sieť opatrení zameraných na stabilizáciu jednotlivca, skupiny, prinavrátenie pocitu bezpečia a posilnenie vlastných kompetencií v práci s emóciami, zvládacími stratégiami, redukciu stresu a nastavenie ďalších opatrení po krízovej udalosti.
- Každý poskytovateľ krízovej intervencie by mal mať vypracovaný krízový plán (v súlade so štandardom odbornej činnosti Krízová intervencia, VÚDPaP). Je to plán postupu riešenia krízových situácií.
- Krízová udalosť je akákoľvek udalosť, alebo sekvencia udalostí, ktorá prekoná bežné zvládacie mechanizmy jednotlivca. Niektoré majú charakter špecifickej krízovej situácie. Sú to udalosti:
 - s obzvlášť závažným dopadom na školskú komunitu a spoločnosť;
 - s potenciálom polarizovať spoločnosť;
 - s väčším počtom mŕtvych a zranených;
 - s históriou riešenia tráum a strát v školskej komunite v poslednom roku,
 - s väčším počtom zasiahnutých (trieda, celá škola);
 - s obzvlášť zraniteľnou alebo traumatizovanou populáciou v školskej komunite;
 - vysoko sledované médiami.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci školy.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

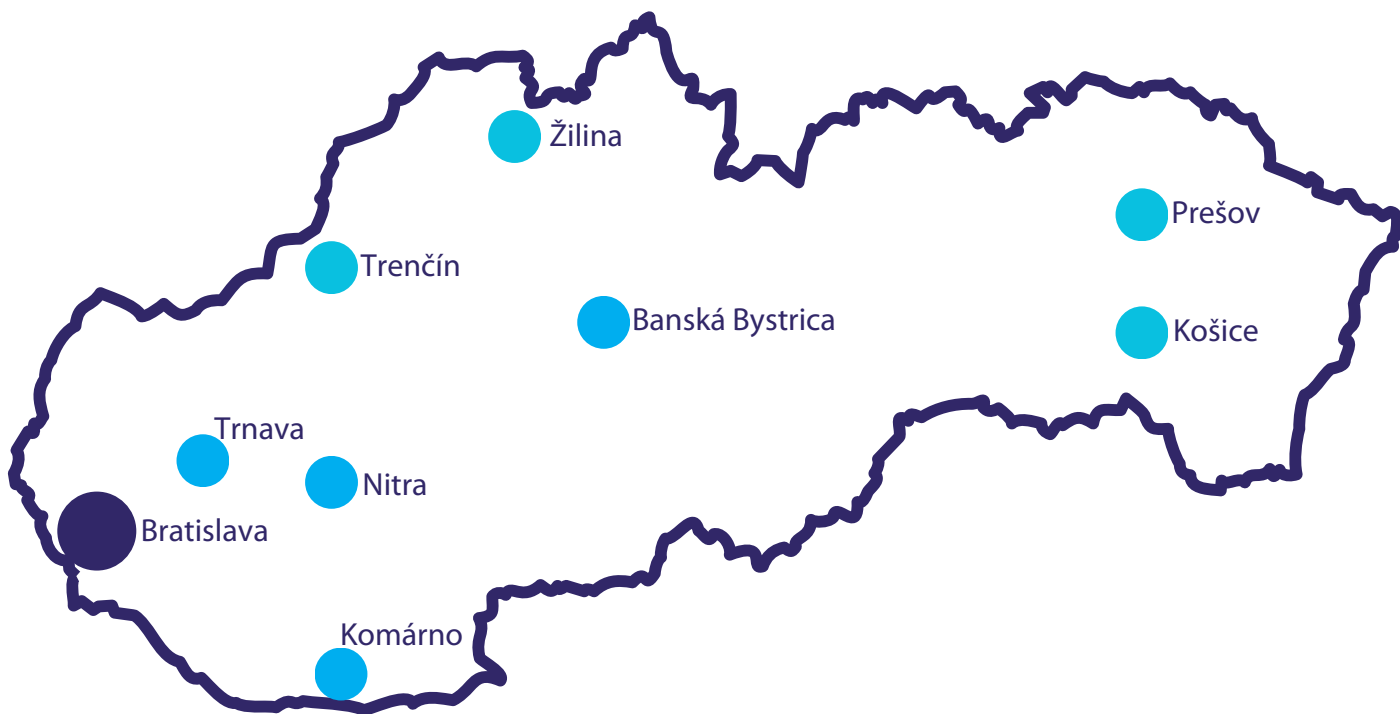
- bez vyjadrenia.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- školský podporný tím, odborný zamestnanec, pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec zariadenia poradenstva a prevencie alebo externý subjekt.

Krajské pracovisko v Bratislave

Adresa: Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava
E-mail: sekretariat.ba@nivam.sk

Krajské pracovisko v Trenčíne

Adresa: Pod Sokolicami 14, 911 01 Trenčín
E-mail: sekretariat.tn@nivam.sk

Krajské pracovisko v Prešove

Adresa: Ul. T. Ševčenka 11, 080 20 Prešov
E-mail: sekretariat.po@nivam.sk

Krajské pracovisko v Trnave

Adresa: Lomonosovova 2797/6, 917 08 Trnava
E-mail: sekretariat.tt@nivam.sk

Krajské pracovisko v Žiline

Adresa: Hodžova 20, 010 01 Žilina
E-mail: sekretariat.za@nivam.sk

Krajské pracovisko v Košiciach

Adresa: Južná trieda 10, 040 01 Košice
E-mail: sekretariat.ke@nivam.sk

Krajské pracovisko v Nitre

Adresa: Cabajská 6, 949 01 Nitra
E-mail: sekretariat.nr@nivam.sk

Krajské pracovisko v Banskej Bystrici

Adresa: Horná 97, 974 01 Banská Bystrica
E-mail: sekretariat.bb@nivam.sk

Pracovisko v Komárne

Adresa: Dôstojnícky pavilón, Pevnostný rad 3, 945 01 Komárno,
E-mail: sekretariat.kn@nivam.sk

Katalóg podporných opatrení online

Online Katalóg podporných opatrení nájdete na webovej stránke www.podporneopatrenia.minedu.sk.

Všetky informácie k inkluzívnemu vzdelávaniu sú zverejnené aj na webovej stránke www.nivam.sk.